

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2019

**Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot,
yliopistojen yhteinen Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto**

TOIMINTASUUNNITELMAN 2019 YHTEENVETO

Muuttuvat säädökset

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen säädöksiä uudistetaan vähitellen. Ajankohtaisinta on, että jatkuva haku koulutukseen päättyy ja siirrytään vain kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Helmikuussa 2019 voi hakea vain valintamenettelypilottiin ilmoittautuneille aloille ja seuraava mahdollisuus hakea kaikille aloille avautuu syyskuussa 2019. Valintamenettelyn mallia on rakennettu etenkin sairaaloissa toimivien erikoisalojen tarpeisiin. Työterveyshuolto on ilmoittautunut kevään 2019 pilottialaksi siten, että samalla pilotoimme yleisestä mallista osin poikkeavia menettelyjä. Pyrimme tiiviiseen vertailevaan yhteistyöhön pilottialojen kesken. Erikoislääkärikoulutuksesta vuoden 2019 alussa annettavassa STM:n asetuksessa koulutuksen säätely väljenee vastaten sairaala-alojen välittömiin tarpeisiin ja tukien kaikkien alojen osaamisperustaisen koulutuksen kehittämistä jatkossa. Työterveyshuollon alalla jatkamme osaamisperustaisuuden kehittämistä jo kevään 2019 aikana uudistettavissa OPS:ssa ja lokikirjassa, ellei yliopistoissa päädytä jatkamaan nykyisten OPS:n ja lokikirjan voimassaoloaikaa.

Koulutukset

Yliopistot tarjoavat työterveyshuollon erikoistujille ja kouluttajille runsaasti teoreettista koulutusta. Erikoistujan, joka on aloittanut opintonsa 1.8.2017 jälkeen, on koulutuksensa aikana hankittava yhteensä 200 tuntia (aiemmin 100 tuntia) teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja, joista 60 tuntia on oltava työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseilta.

Kouluttajakoulutuksessa otetaan käyttöön uusi valtakunnallinen Kehity kouluttajana –jatkokurssi. Lukuvuoden avajaiset -seminaarin vastuujärjestäjänä toimii tänä vuonna Oulun yliopisto. Uusille kouluttajille pakollinen Kouluttajan startti -kurssi on jatkuvasti tarjolla. Muita kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä koulutuksia on entiseen tapaan tarjolla: pedagogiset iltapäivät, valtakunnallinen seminaari Turussa, startit ja aluekoulutukset. Kouluttajakoulutuksen nimikkeitä on yhteensä seitsemän.

Ohjatuissa kursseissa on kuusi uutta nimikettä verrattuna vuoden 2018 suunnitelmaan: Ammattitautitutkimuksiin ohjaaminen - Remittering till yrkessjukdomsundersökningar, Liiketoimintaosaamista työterveyslääkäreille, Maantieliikenteen työterveys ja ammattiautoilijan työkyky, Toksikologian perusteet työterveyslääkärille, Työturvallisuustyö lääkärin näkökulmasta, Vieläkö käryää? Tupakasta vieroitus nyky menetelmin. Yhteensä ohjattuja kursseja ja seminaareja on tarjolla 34 nimikettä, joista voi saada yli 300 teoreettisen koulutuksen tunteja.

Itseopiskeluun on tarjolla kahdeksan uutta kurssia: Ammattitaudit TOP 10, Moniammatillisuus työterveyshuollossa – yhteistyöstä voimaa!, Näin julkaisen tieteellisen artikkelin, Terveysalan työterveyshuolto, Työhönsopivuuslausunnot – milloin ”ei sopiva työhön”?, Työkyvyn arviointi, Työterveyshuolto tutuksi ja Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt. Yhteensä itseopiskelukursseja on tarjolla 35 nimikettä, joista voi saada yhteensä 100 t teoreettisia tunteja.

Resurssit

Henkilöstön määrä yliopistoissa on oleellisesti ennallaan noin kaksikymmentä, suurin osa henkilöstöstä toimii osa-aikaisesti. Kentällä toimivia kouluttajia on noin 320 erikoislääkäreitä, erikoistuvia yliopistojen kirjoilla on noin 870 ja koulutuspaikkasopimus on tehty 183 yksikön kanssa, joissa ovat mukana myös työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson yksiköt. Rahoitusasetus annettaneen jälleen vuodenvaihteessa. Erikoislääkärikoulutuksen talousarvion loppusumma on 400 000 euroa.

Sisältö

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä	4
2. Yliopistojen yhteistyö	5
2.1 Yliopistojen välinen yhteistyö.....	5
2.2 Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa	8
2.3 Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa	8
2.4 TYÖKE – Verkostoilla tehoa SOTEen, työkyvyn tukeen ja työikäisten terveyteen	9
3. Koulutustarjonta	10
3.1 Valtakunnallinen seminaari	10
3.2 Kouluttajakoulutus	10
3.3 Ohjatut koulutukset.....	11
3.4 Itseopiskelu.....	17
4. Helsingin yliopisto	25
5. Itä-Suomen yliopisto	27
5.1 Projektit ja hankkeet	27
5.2 Aluekohtainen koulutus.....	27
6. Oulun yliopisto	29
6.1 Projektit ja hankkeet	29
6.2 Aluekohtainen koulutus.....	29
7. Tampereen yliopisto	30
7.1 Projektit ja hankkeet	30
7.2 Aluekohtainen koulutus.....	30
8. Turun yliopisto	31
8.1. Projektit ja hankkeet	31
8.2. Aluekohtainen koulutus	31
9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto	32
Lausunto	34
Liite 1 Koulutukset – yhteenvetotaulukko.....	35

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä

Tässä dokumentissa kuvataan viiden yliopiston yhteinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2019. Toiminta lääkärien peruskoulutuksessa ja tutkimuksessa rajautuu suunnitelman ulkopuolelle.

Yliopistot vastaavat sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alaisuuteen 1.2.2015 siirtyneestä erikoislääkärikoulutuksesta, joka perustuu lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä, asetukseen erikoislääkärikoulutuksesta (STM 56/2015), tiedekuntien pysyväismääräyksiin/koulutusvaatimukseen, työterveyshuollon oppialalla yliopistojen yhteistyönä tehtyihin opetussuunnitelmaan (OPS) ja lokikirjaan sekä yliopistojen ja koulutuspaikkojen välisiin koulutuspaikkasopimukseen. Koulutusta säädellään STM:n asetuksella, jota osaltaan valmistellaan erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojaksossa. Yliopistoille jää edelleen koulutuksen sisällöllinen vastuu.

Erikoislääkärikoulutus on asetuksen mukaisesti ammatillista täydennyskoulutusta. Koulutus suoritetaan pääosin työssä oppien, koulutusohjelman osaamistavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan koulutuksilla, ohjauksella ja edistymisen arvioinneilla. Erikoislääkärikoulutus sisältää yliopistojen määrittelemät palvelujaksot toimipaikkakoulutuksineen ja henkilökohtaisine ohjauksineen, teoreettiset opinnot ja johtamiskoulutuksen, veloitteen oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin sekä valtakunnallisen kuulustelun. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelmaan kuuluu kaksivuotinen runkokoulutus ja neljä vuotta kestävä eriytyvä koulutus.

Yliopistot järjestävät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta sekä itsenäisesti, että yhdessä, hyödyntäen yliopistojen yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa. Sen kurssitarjontaa erikoistuvat ja kouluttajalääkärit voivat käyttää yli yliopistorajojen. Yliopistot myös koordinoivat koulutuspaikkasopimukseen perustuvaa koulutusta alueidensa koulutustyöterveysasemilla ja kuntoutusalan koulutuspaikoissa. Vastuuhenkilöiden päätöksellä voidaan solmia koulutuspaikkasopimus myös muiden palveluntuottajien kanssa. Lisäksi yliopistot tekevät yhteistyötä Työterveyslaitoksen kanssa. Sairaalapalvelujen hyväksyminen perustuu pääsääntöisesti yliopistojen ja kyseisten sairaaloiden välisiin yleisiin koulutussopimuksiin.

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen säädöksiä uudistetaan vähitellen. Ajankohtaisinta on, että jatkuva haku koulutukseen päättyy ja siirrytään vain kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Helmikuussa 2019 voi hakea vain valintamenettelypilottiin ilmoittautuneille aloille ja seuraava mahdollisuus hakea kaikille aloille avautuu syyskuussa 2019. Valintamenettelyn mallia on rakennettu etenkin sairaaloissa toimivien erikoisalojen tarpeisiin. Työterveyshuolto on ilmoittautunut kevään 2019 pilottialaksi siten, että samalla pilotoimme yleisestä mallista osin poikkeavia menettelyjä. Myös yleislääketiede pilotoi keväällä 2019 osin omia menettelyjä. Pyrimme tiiviiseen vertailevaan yhteistyöhön pilottialojen kesken.

Erikoislääkärikoulutuksesta vuoden 2019 alussa annettavassa STM:n asetuksessa koulutuksen säätely väljenee vastaten sairaala-alojen välittömiin tarpeisiin ja tukien kaikkien alojen osaamisperustaisen koulutuksen kehittämistä jatkossa. Koulutuksen kesto uuden asetusluonnoksen mukaan on vähintään viisi vuotta. Yliopistojen tulee jatkossa entistä painokkaammin tehdä valtakunnallista yhteistyötä erikoisaloista osaamisvaatimusten määrittämiseksi. Työterveyshuollon alalla jatkamme osaamisperustaisuuden kehittämistä jo kevään 2019 aikana uudistettavissa OPS:ssa ja lokikirjassa, ellei yliopistoissa päädytä jatkamaan nykyisten OPS:n ja lokikirjan voimassaoloaikaa.

Tavoitteet vuodelle 2019

Olemme kiteyttäneet erikoislääkärikoulutuksen palvelulupauksen seuraavasti: Koulutamme työurien tukemiseen kykeneviä työterveyshuollon erikoislääkäreitä, jotka osaavat työn ja terveyden yhteensovittamisen, työkyvyn tukemisen sekä vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelun yhteistyössä monitahoisten asiakkaiden kanssa. Toteutamme koulutuksen tehokkaasti, laadukkaasti ja määrällisesti

riittävästi (mikäli rahoitus sen mahdollistaa) työelämän tarpeet ja lainsäädännön pätevyysvaatimukset huomioon ottaen.

Määrällisenä tavoitteena on noin 45 uutta työterveyshuollon erikoislääkärinä vuosittain (kolmen vuoden keskiarvo). Tällä korjataan edelleen vallitsevaa alan erikoislääkäripulaa suhteessa lainsäädännön pätevyysvaatimukseen, sekä eläköitymisestä johtuvaa alalta poistumaa lähivuosina.

Sisällöllisesti kehitämme erikoislääkärikoulutusta OPS-tavoitteiden suuntaisesti. Tavoitteina on, että valmistuva työterveyshuollon erikoislääkäri

1. tuntee työn ja terveyden yhteydet ja osaa toimia työn terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja työhön liittyvien voimavarojen edistämiseksi yksilöiden, työpaikkojen ja moniammatillisen työterveystiimin kanssa
2. osaa arvioida ja tukea yksilöiden työkykyä yhteistyössä työpaikan, terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden, sosiaalivakuutusjärjestelmän ja työvoimahallinnon kanssa
3. kykenee työterveysyhteistyössä asettamaan toiminnalle tavoitteita, perustelevaan tarpeellisia toimenpiteitä ja arvioimaan niiden vaikuttavuutta yhdessä asiakkaiden kanssa.

Opetuksen sisällöllisinä painopistetavoitteina vuodelle 2019 on

- kehittää oppimisen arvioinnin käytäntöjä
- päivittää työterveyshuollon erikoislääkärin ydinosaamisalueet muuttuvassa toimintaympäristössä
- lisätä koulutusta ja oppimateriaaleja työkyvyn ja työllistymiskyvyn tukemisesta, toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista, yleisestä työelämäosaamisesta
- edelleen kehittää koulutuksen tutkimusperustaisuutta
- kehittää kouluttajakoulutusta
- lisätä TTHVYO:n käyttöä erikoistumisopintojen välineenä

OPS 2019-2021 ja sitä täydentävä Lokikirja valmistellaan valtakunnallisena alan yliopistoyksiköiden yhteistyönä, mikäli nykyisten OPS:n ja Lokikirjan voimassaoloaikaa ei jatketa.

Koulutusjärjestelmään liittyvinä tavoitteina on varmistaa

- yhteiskunnallisesti tärkeän työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rahoituksen jatkuminen SOTE-uudistuksen siirtymävaiheen yli jatkuvalla nelivuotisella erillislailla
- työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen erityiskysymysten huomioon ottaminen uudistettaessa kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen rakenteita
- varmistaa erikoistumispalvelujen suorittamismahdollisuudet (esim. kliiniset sekä työkyvyn arviointi- ja kuntoutuspalvelut), kun muuttuvassa palvelujärjestelmässä rakennetaan ns. erikoislääkärikoulutuksen koulutusväyliä

2. Yliopistojen yhteistyö

2.1 Yliopistojen välinen yhteistyö

Oppialan koulutuksen valtakunnallisesta koordinaatiosta, resursseista ja koulutuksen kehittämisen linjauksista vastaa valtakunnallinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koordinaatioryhmä, jonka muodostavat oppialan professorit. Ryhmän puheenjohtajana toimii vuoden 2019 alusta professori Kari Reijula. Kokouksia järjestetään tarpeen mukaan (6-8 kertaa vuodessa).

Kaksi kertaa vuodessa kokoontuvaan laajennettuun koordinaatioryhmään kuuluvat professorien lisäksi kliiniset opettajat, pedagoginen asiantuntija, verkkopedagogit ja muu yliopistoissa koulutuksen toteutukseen osallistuva henkilöstö. Syksyllä järjestettävään kokoukseen kutsutaan myös tärkeimpien sidosryhmien edustajia (STM, TTL, EK, SAK, STTK, Akava ja STLY ja käsiteltävien asioiden mukaisesti tarvittaessa muitakin).

Kliiniset opettajat ja kouluttajakoulutus -työryhmä kokoontuu 6 - 8 kertaa vuodessa koulutusten käytännön toteuttamista, rakennetta, sisältöä ja kehittämistä koskevissa asioissa koordinaatiotyöryhmän asettamien suuntaviivojen mukaisesti. Ryhmän puheenjohtajana toimii HY:n kliininen opettaja.

Yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa koordinoi Helsingin yliopisto, yliopistojen yhteisen erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelman ja koordinaatioryhmän päätösten mukaisesti. Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa professori Kari Reijula (HY) yhteistyössä muiden yliopistojen tiimien kanssa.

Em. pysyvät ryhmät voivat perustaa tai niiden rinnalle voidaan perustaa hanke- ja tehtäväkohtaisia erillisiä työryhmiä.

Valtakunnallisen loppukuulustelun vaatimusten ja kuulusteluvuorojen koordinoinnista vastaa Helsingin yliopiston erikoislääkärikoulutuksen toimikunta.

Työterveyshuollon muokattu pilotti erikoislääkärikoulutuksen haku- ja valintamenettelyyn

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutukseen hakemisessa siirrytään vuoden 2019 alusta vain kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn, joka korvaa nykyisen jatkuvan haun. Valmisteluvaiheessa työterveyshuollon erikoisalalle oli olennaista saada opinto-oikeus ja ohjaus alkamaan heti valinnasta, ei vasta koejakson jälkeen, jotta HTTHK-asetuksen edellyttämä erikoistujan status on voimassa ja erikoistuja pääsee tekemään opittavia asioita systemaattisessa ohjauksessa.

Helmikuussa 2019 voi hakea vain valintamenettelypilottiin ilmoittautuneille aloille ja seuraava mahdollisuus hakea kaikille aloille avautuu syyskuussa 2019. Valintamenettelyyn kuuluvat sähköinen yhteishaku enintään kolmeen erikoistumisohjelmaan kerrallaan (erikoisala tai yliopisto), motivaatiokirje, alkupisteitys (ensisijaisvalinta kaksi pistettä, tiedeansiot kahdeksan pistettä, työkokemus 10 pistettä), alkupisteissä menestyneiden kutsu haastatteluun (palvelujärjestelmän ja yliopiston edustajat haastattelevat, max 10 pistettä) ja kertyneiden yhteispisteiden (max 30 pistettä) mukaan valinnat koulutusohjelmiin. Tuolloin myönnetään erillinen määräaikainen opinto-oikeus kuuden kuukauden pituiselle koejaksolle, jonka hyväksytyn suorittamisen jälkeen alkaa varsinainen opinto-oikeus. Malliin sisältyy erilliset ohjeet strukturoitua haastattelun sekä koejakson arviointiin.

Työterveyshuolto on ilmoittautunut kevään 2019 pilottialaksi siten, että samalla pilotoimme yleisestä mallista osin poikkeavia menettelyjä. Alkuhaastatteluiden haastattelijoiden kokoonpano on vielä ratkaistava monitahoisessa verkostossamme. Lisäksi selvitämme sähköisten välineiden käyttöä sekä teemme joitakin sisällöllisiä täsmennyksiä haastatteluun. Koejakson arviointiin pilotoimme erilaisen menettelyn, jossa yliopisto arvioi opintosuoritteet ja palvelujärjestelmä työssä suoriutumisen. Lisäksi kuvaamme prosessin tilanteisiin, joissa tarvitaan erillistä ohjausta eteenpäin. Myös yleislääketiede pilotoi keväällä 2019 osin omia menettelyjä. Muut alat ovat hyväksyneet yleisen mallin. Pyrimme tiiviiseen vertailevaan yhteistyöhön pilottialojen kesken.

Pilottimme edellyttää yhteistä suunnittelua, tekemistä ja arviointia liittyen alkuhaastattelun sisältöön, toimijoiden määrittelyyn sekä sähköisiin välineisiin. Koejakson opintosuoritteiden osuvan arvioinnin tueksi teemme tarvittavat valtakunnallisen yhtenäisyyden mahdollisesti edellyttämät täsmennykset starttiseminaarin rakenteisiin, lokikirjaan, kouluttajalääkärien lisäohjeistukseen ja sekä arviointivälineistön kehittämiseen. Lisäksi teemme tarvittavaa verkostoyhteistyötä jatko-ohjausprosessien kuvaamiseksi.

KOMPETENSsien KEhittymisen Arviointi –projekti (KOKEA)

Työterveyshuollonkin erikoislääkärikoulutus on siis suuntaamassa osaamisperustaiseen koulutukseen. KOKEA -projektissa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen tavoitteita sanoitetaan entistä enemmän osaamisperustaisuuden suuntaisesti sekä kehitetään osaamisperustaista arviointia kansainväliset suuntaukset huomioiden. Projektin myötä määritetään keskeiset työterveyshuollon erikoislääkäriin toiminnot (Entrustable Professional Activities, EPA), joissa koulutuksen aikana kehittyvät alan ydinosaamiset

ovat osoitettavissa. Tavoitteena on kehittää arviointia näiden keskeisten toimintojen ympärille nykyiset arviointikäytännöt huomioiden. Vuonna 2018 projektissa selvitettiin arvioinnin nykytilaa koulutuspaikoissa. Projekti jatkuu vuonna 2019 linjassa valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen uudistuksen kanssa. Projekti on yliopistojen yhteinen, sitä koordinoi Helsingin yliopisto ja siihen haetaan mukaan kouluttajalääkäreitä ja erikoistujia.

Erikoistuvien neuvonta ja ohjaus

Erikoistumiskoulutus toteutuu työssä oppien, koulutusohjelman määrittämällä palvelujaksolla ja koulutusohjelman tavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan kouluttajalääkärien antamalla henkilökohtaisella ohjauksella ja oppimisen säännöllisillä arvioinneilla, toimipaikkakoulutuksilla ja teoreettisilla kurssimuotoisilla koulutuksilla.

Yliopistot antavat erikoistujille neuvontaa ja ohjausta koko erikoistumisajan. Tähän liittyen tehdään kiinteää yhteistyötä tiedekuntien opintohallintojen kanssa.

Starttiseminaarit ovat pakollinen osa erikoistumiskoulutusta. Keväällä 2019 tarjotaan kaikissa yliopistoissa vielä kertaalleen perinteiset starttiseminaarit aikaisemman hakumenettelyn aikana ilmoittautuneille yliopistokohtaisin täydennyksin, joita ovat verkkokurssi erikoistumissuunnitelman tekemiseksi tai portfoliotehävän käynnistäminen. Kevään haku- ja valintamenettelypilotin myötä starttiseminaareja kehitetään vastaamaan tulevia erikoistumisen alkuvaiheen käytäntöjä. Mahdollisesti uudistettuja starttiseminaareja järjestetään sen jälkeen vähintään kaksi kertaa vuodessa. Osa yliopistoista tarjoaa myös ns. jatkostartteja ja loppuspurteja opintojen loppuunsaattamisen tukemiseksi.

Koulutuspaikkayhteistyö

Yliopistot tekevät koulutuspaikkasopimukset työterveyshuoltojakson koulutuspaikkojen kanssa sekä työkyvyn arviointi ja kuntoutus -jakson yksityisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutuspaikat vastaavat toimipaikkakoulutuksen ja henkilökohtaisen ohjauksen järjestämisestä. Koulutuspaikkojen tulee käyttää tässä yliopistojen hyväksymiä kouluttajalääkäreitä.

Yliopistot koordinoivat tätä koulutuspaikkayhteistyötä em. sopimusten, neuvonnan ja ohjauksen keinoin, tiiviissä yhteistyössä tiedekuntien opintohallintojen kanssa. Koulutuspaikkasopimukset tarkistetaan kolmen vuoden välein ja koulutuspaikkojen muutostilanteissa. Alueellisia yhteistyötapaamisia ja koulutuksia koulutuspaikkaverkostolle järjestetään yliopistokohtaisin käytännöin. Koulutuspaikkayhteistyö voi sisältää myös koulutukseen liittyvää koulutuspaikkojen kuulemista sekä koulutuksen kehittämis- ja tutkimustoimintaa.

Kouluttajakoulutus

Yliopisto hyväksyy työterveyshuollon erikoislääkäriin kouluttajalääkäriksi kirjallisen hakemuksen perusteella. Hakemuksessa kouluttajalääkäri mm. sitoutuu pitämään yllä kouluttajan valmiuksia osallistumalla yliopiston järjestämään pedagogiseen tai muuhun kouluttajakoulutukseen säännöllisesti vuosittain. Tätä koulutusta yliopistot ovat järjestäneet sekä yhdessä että erikseen. Koulutusten tarkoituksena on päivittää ja kehittää kouluttajien tietoja, taitoja sekä ajattelutapoja ja asenteita erikoistuvan lääkärin oppimisen tukemiseksi. Kouluttajaoikeudet tarkistetaan kolmen vuoden välein, tarkistuksella varmistetaan kouluttajien vuosittainen kouluttajakoulutukseen osallistuminen. Yhtenä kouluttajaoikeuksien hyväksymisen edellytyksenä 15.9.2017 lähtien on, että uusi kouluttaja suorittaa Kouluttajan startti -kurssin puolen vuoden (6 kk) sisällä kouluttajaoikeuksien hyväksymisestä.

Vuoden 2019 helmikuussa otetaan käyttöön uusi Kouluttajalääkäriin jatkokurssi. Se korvaa aiemmat yliopistokohtaiset moduuli-koulutukset, tiiviskurssit ja Tth-PEDA Kouluttajalääkäriin ohjaustaidot -kurssin. Tämä ryhmämuotoinen lähi- ja verkko-opetusta hyödyntävä kurssi on prosessimuotoinen ohjaustaitoja vahvistava ja syventävä kurssi sekä peruskurssin suorittaneille, että jo ohjaustyötä jonkin aikaa tehneille

kouluttajalääkäreille. Jatkokurssi toteutetaan 1-2 kertaa vuosittain. Koulutus on sekä suunniteltu, että toteutetaan kaikkien yliopistojen yhteistyönä.

Em. kurssien lisäksi kouluttajalääkäreille järjestetään vuosittain pedagogisiin aiheisiin painottuva valtakunnallinen Lukuvuoden avajaiset -seminaari. Muita kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä ja kouluttajataitoja kehittäviä koulutuksia ovat kouluttajien pedagogiset iltapäivät, erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari, starttiseminaarit, ns. aluekoulutukset ja muut yliopistojen erikseen hyväksymät vähintään kolmen tunnin kestoiset pedagogiset koulutustapahtumat. Virtuaaliyliopistossa oleva Opettajainhuone toimii erityisesti pedagogisten koulutusten, keskinäisen yhteydenpidon ja tiedotuksen foorumina.

Kouluttajalääkäreille suunnattu kouluttajan opas Kysy, kuuntele, kannusta ja kehity (2016) mahdollistaa myös omatoimista ohjauskirjallisuuteen perehtymistä. Jatkokurssinkin suunnittelussa opasta hyödynnetään.

Kouluttajalääkärioikeuksia ylläpitävät koulutukset	
Kouluttajalääkärin startti -kurssi	<ul style="list-style-type: none"> • Itseopiskelukurssi, jossa palautettavia tehtäviä, pakollinen uusille • Käytössä 15.9.2017 lähtien, koko ajan käytettävissä
Kouluttajalääkärin jatkokurssi	<ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallisesti monimuotokoulutuksena 1-2 kertaa vuodessa
Lukuvuoden avajaiset -seminaari	<ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallisesti etäyhteyksin, vastuuyliopisto vaihtuu vuosittain
Opettajainhuone	<ul style="list-style-type: none"> • Verkossa koko ajan: itseopiskelua, keskusteluja, materiaaleja
Starttiseminaarit, aluekoulutukset, muut erikseen nimetyt koulutukset	<ul style="list-style-type: none"> • Yliopistojen toteuttamina lähikoulutuksina
Pedagogiset iltapäivät	<ul style="list-style-type: none"> • 3-5 iltapäiväseminaaria vuosittain, valtakunnallinen etäyhteyksin
Tth-erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari	<ul style="list-style-type: none"> • 2-päiväinen seminaari, joka järjestetään vuorovuosin eri yliopistopaikkakunnilla

2.2 Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa

Yliopistot ja Työterveyslaitos tekevät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yhteistyötä monella tavalla. Työterveyslaitos toteuttaa STM:n lukuun rahoituslain mukaisen määrärahan hallinnoinnin. Pedagoginen erityisasiantuntija palvelee kaikkia yliopistoja Työterveyslaitokselta käsin. Työterveyslaitos huolehtii erikoislääkärikoulutuksen yliopistollisen opetussuunnitelman edellyttämän kuuden kuukauden työterveyslaitosjakson järjestämisestä. Työterveyslaitoksella on viisi toimipistettä (Helsinki, Turku, Tampere, Kuopio ja Oulu), joissa em. työterveyslaitosjakson voi suorittaa. Alue-toimipisteissä jakso toteutetaan kliinisen työn osalta yhteistyössä paikallisen yliopistollisen keskussairaalan työlääkätieteen poliklinikan kanssa. Jakso on mahdollista suorittaa myös opetussuunnitelmassa (OPS) nimettyjen keskussairaaloiden työlääkätieteen poliklinikoilla yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Erikoistumistoimia on yhteensä 23, joista 11 toimen sekä kolmen kouluttajan rahoitus tulee rahoituslain erillismäärärahasta.

Työterveyslaitosjaksoa on viime vuosina kehitetty rakentamalla koulutuksellisia sisältömoduuleja, ja huolehtimalla näiden tarjonnasta valtakunnallisesti. Moduulit kokoavat yhteen keskeisiä aihekokonaisuuksia: altistuminen ja erityisen sairastumisen vaaran arviointi, ammattitaudit, sisäilma, tutkimustiedon kriittinen arviointi, työn psykososiaalinen kuormitus ja kognitiivinen ergonomia sekä ammattikujettajien ajoterveys.

Lisäksi Työterveyslaitos tarjoaa täydennyskoulutusta, kuten työterveyshuollon pätevoittävää koulutusta. Tämä lisää merkittävästi erikoistujien kurssimuotoista koulutusta ja sen tarjontaa. Pätevoittävästä kurssista hyväksytään teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi 100 tuntia (1.8.2017 jälkeen suoritettuna, tätä ennen 40 tuntia).

2.3 Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa

STM:n Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilöiden neuvottelukunnan (TANK) alaisessa erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojaksossa toimii pysyvästi asiantuntijana professori Leena Ala-Mursula.

Helsingin yliopiston professori Kari Reijula toimii Euroopan erikoislääkäriyhdistyksessä (UEMS) alamme erikoislääkärikoulutuksen kehittämistyöryhmän puheenjohtajana.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen verkostomme osallistuu alan koulutusten järjestämiseen yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien muiden oppialojen, Suomen Työterveyslääkäriyhdistyksen (STLY) ja sen alaosastojen, alueellisten Lääketiedetapahtumien, Kelan ja vakuutusjärjestelmän sekä työsuojeluviranomaisten kanssa. Erikoislääkärikoulutuksen työelämäyhteyksiä ylläpidämme työskentelemällä valtakunnallisissa ja alueellisissa työterveys- ja työhyvinvointialan verkostoissa. Osallistumme myös alan substanssia ja koulutuksen kehittämistä koskeviin koulutuksiin, seminaareihin ja kongresseihin kotimaassa ja ulkomailla (esim. AMEE ja ICOH).

Professori Kimmo Räsänen on nimetty edustamaan yliopistojen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusverkostoa STM:n työterveyshuollon neuvottelukunnan kehittämisjaostoon kaudelle 2018-2021 ja professori Leena Ala-Mursula vastaavasti koulutusjaostoon. Professorien yhteisen sopimuksen mukaan Leena Ala-Mursula edustaa valtakunnallista verkostoaamme myös osana kliinisen opettajan tehtäväkuvaa.

Muusta keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävästä yhteistyöstä kts. myös kohta 2.1.

2.4 TYÖKE – Verkostoilla tehoa SOTEen, työkyvyn tukeen ja työikäisten terveyteen

Yliopistot osallistuvat Työterveyslaitoksen koordinoimaan ESR-rahoitteeseen TYÖKE-hankeeseen, joka tähtää SOTE-uudistuksen yhteydessä eri toimijoiden yhteistyöhön, jonka avulla edistetään terveyttä ja työkykyä maakunnassa, kunnissa ja työpaikoilla. Tavoitteina on varmistaa työterveyshuollon toiminnallinen integraatio muuhun SOTEen sekä varmistaa, että SOTE-muutoksessa rakentuu toimiva työikäisten terveydenhuolto, joka vastaa myös tulevaisuuden haasteisiin. Edellytyksenä on työterveyshuollon, muun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen toimiva ja sujuva yhteistyö. Hankkeen tavoitteena on myös antaa välineitä SOTE-päätöksentekoon ja ohjata yhdessä työterveyshuollon tulevaisuutta tutkien vaihtoehtoisia tulevaisuudennäkymiä sekä niihin sisältyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

Yliopistojen erityistehtävänä hankkeessa on edistää työterveyshuollon koulutuksen integroitumista uudistuvaan SOTEen. Lisäksi edistetään muussa terveydenhuollossa toimivien työelämä-, työterveyshuolto- ja työkyvyn tukemisen tuntemusta. Yksi keino tähän on syyskuussa 2018 julkaistu Miten työterveyshuolto auttaa muuta terveydenhuoltoa? - Työterveyshuolto tutuksi -oppimismateriaali.

3. Koulutustarjonta

Yliopistot järjestävät ja tarjoavat koulutuksia sekä erikoistujille että kouluttajille. He voivat osallistua minkä tahansa yliopiston järjestämään koulutukseen riippumatta siitä, missä yliopistossa ovat kirjoilla tai minkä yliopiston hyväksymä kouluttaja hän on. Koulutukset ovat maksuttomia. Kaikista ohjatuista kursseista haetaan erikoistumiskoulutukseen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja. Myös suuresta osasta itseopiskelukursseja voi saada näitä tunteja, mikä edellyttää kurssialueella määriteltyjen, muille vapaaehtoisten kurssitehtävien (tentti, essee, muu vast.) hyväksytyä suorittamista.

Teoreettisia tunteja vaaditaan erikoistumisajalta yhteensä 200 tuntia, joista 60 tuntia tulee olla työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja. Ennen 1.8.2017 aloittaneilla vaaditaan 100 tuntia.

3.1 Valtakunnallinen seminaari

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto

Ajankohta: 20.11.–21.11.2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan.

Seminaari hyväksytään myös kouluttajilta vuosittain vaadituksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari järjestetään Turussa. Alustava ohjelma julkaistaan toukokuussa 2019.

3.2 Kouluttajakoulutus

Kouluttajalääkärien lukuvuoden avajaiset

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto, järjestetään kaikilla yliopistopaikkakunnilla videovälitteisesti.

Ajankohta: 11.9.2019.

Seminaari hyväksytään kouluttajilta vuosittain vaadituksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen.

Lukuvuoden avajaiset on syyskuussa järjestettävä valtakunnallinen seminaari, jossa käsitellään erikoislääkärikoulutuksen ja ohjauksen ajankohtaisia asioita. Seminaari suunnitellaan yhteistyössä viiden yliopiston kesken ja toteutetaan vuosittain eri yliopistopaikkakunnilla kiertävän periaatteen mukaan.

Kouluttajalääkäriin startti -kurssi

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot.

Ajankohta: koko ajan käytettävissä.

Uuden kouluttajan on suoritettava tämä kurssi kuuden (6) kuukauden kuluessa kouluttajaoikeuksien myöntämisestä. Vanhoilla kouluttajilla kurssin suorittaminen hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi pedagogiseksi koulutukseksi.

Kouluttajalääkäriin startti -kurssin suorittamalla uusi kouluttaja hankkii hyvät valmiudet ohjaamisen aloittamiseksi. Kurssi yhtenäistää ja tasalaatuistaa aloittavien kouluttajalääkäreiden koulutuksen koko maassa. Kurssin suorittamisesta hyötyvät myös koulutusta jo jonkin aikaa tehneet kouluttajat.

Kehity kouluttajana - kouluttajalääkäriin jatkokurssi

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot.

Ajankohta: kevät 2019, lähipäivät 28.1. ja 1.4.2019.

Kurssi hyväksytään kouluttajilta vuosittain vaadittavaksi pedagogiseksi koulutukseksi.

Kouluttajalääkäreinä jo toimineille suunnattu prosessimuotoinen jatkokurssi ohjaustaitojen ja -osaamisen edelleen syventämiseksi.

Kouluttajalääkärin pedagogiset iltapäivät

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Vuonna 2019 järjestetään neljä pedagogista iltapäivää, jotka on suunnattu etenkin kouluttajalääkärin perustaidot jo hankkineille. Kevään tilaisuudet ovat 11.2. ja 3.6.2019.

Tilaisuuksien tavoitteena on syventää edelleen kouluttajien pedagogista osaamista. Tapahtumat välitetään myös valtakunnallisesti etä-yhteydellä ja etäryhmätkin ovat mahdollisia.

Opettajainhuone

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Alue on koko ajan käytettävissä ja sitä päivitetään jatkuvasti.

Opettajainhuone on tieto- ja viestintäalue yliopistojen kanssa kouluttajasopimuksen tehneille kouluttajalääkäreille. Huoneessa jaetaan hyviä pedagogisia vinkkejä ja materiaaleja opettamisen ja ohjaamisen tueksi ja samalla kouluttaja voi verkostoitua muiden kouluttajien kanssa.

3.3 Ohjatut koulutukset

Ammattitaitutkimuksiin ohjaaminen - Remittering till yrkessjukdomsundersökningar – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: Kurssi valmistuu syksyllä 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan. Timmarna för den teoretiska utbildningen i kursform blir klara senare.

Kohderyhminä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat lääkärit ja heidän ohjaajansa. Tavoitteena on oppia tarvittavat tiedot, taidot ja ajattelutavat, joita tarvitaan, että erikoistuja pystyy onnistuneesti tunnistamaan ja ohjaamaan ammattitaitutkimuksiin niitä tarvitsevat työntekijät. Esimerkkinä käytetään liutinaivosairautta.

Kursen blir färdig på hösten 2019. Målgruppen är alla specialiserande företagsläkare och deras handledare. Målet är att lära sig de kunskaper, färdigheter och tänkesätt som behövs för att kunna identifiera de arbetstagare som behöver yrkessjukdomsundersökningar och remittera dem vidare. Lösningssmedelsjuka används som ett exempel.

Ammattitauti-työpaja

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssin tavoitteena on valmentaa erikoistuvaa TTL-jaksoa varten. Kurssin käytyään erikoistuva tuntee taustalla olevan lainsäädännön, osaa kirjoittaa hyvän lähetteen, ymmärtää viranomaisohjeet ja yleisimpien ammattitautien tutkimisen periaatteet, menetelmät ja taitaa tarvittavien potilasasiakirjojen kirjoittamisen.

Kurssiin liittyy ennakkotehtäviä, kurssin aikana käydään läpi potilastapauksia ja harjoitellaan ammattitautipotilaan tutkimista. Tehtävien hyväksytyt suorittaminen on kurssin hyväksymisen edellytys. Verkkomateriaalin ohella kurssiin liittyy lähipäiviä, joissa on kouluttajina kokeneita ”ammattitautilääkäreitä”.

Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä erikoistuville ja kouluttajalääkäreille

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kolmen työpajan seminaarisarja touko-, kesä- ja syyskuussa.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 9 t.

Työpajojen tarkoituksena on käsitellä työterveyslääkärin työssään kohtaamia eettisiä haasteita ja keskustella erilaisista rakentavista tavoista toimia näissä tilanteissa.

Epidemiologia

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssilla opetellaan epidemiologian peruskäsitteitä työterveyden näkökulmasta. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää epidemiologian peruskäsitteet, osaa hahmotella tutkimussuunnitelman, tuntee sairauksien esiintyvyyden mittaluvut, epidemiologisen tutkimuksen tyypit, aineiston analysoinnin pääperiaatteet, syy-yhteyden arvioinnin sekä tutkimuksen tulkinnan periaatteet ja osaa arvioida virhelähteitä sekä lukea kriittisesti julkaisuja.

Konepajatyö

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t.

Verkkokurssilla opetellaan konepajatyön terveysvaaroja ja niiden hallintaa, erityisesti hitsaustyön näkökulmasta. Aihealueita mm. ovat altistuminen ja ammattitaudit konepajateollisuudessa. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa kurssilaiset hitsauksessa käytettäviin erilaisiin laitteisiin sekä eri hitsausmenetelmiin.

Liiketoimintaosaamista työterveyslääkäreille – uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 h.

Kurssin käytyään työterveyslääkäri tuntee peruskäsitteitä ja tavallisimpia käytäntöjä yrityselämän johtamisessa, liittyen etenkin strategiseen suunnitteluun, talousjohtamiseen ja työoikeudellisiin kysymyksiin. Ymmärtäessään paremmin yrityselämän lainalaisuuksia työterveyslääkäri osaa perustella ja muotoilla työterveyshuollon suosituksia niiden vaikuttavuutta tukevalla tavalla. Käsitteiden osaaminen tukee hyvän työterveysyhteistyön rakentamista. Yrityselämän johtamisosaamisen perusteisiin keskittyvä kurssi täydentää terveydenhuoltoon painottuvia erikoislääkärikoulutuksen johtamisopintoja (10-30 op) työterveyslääkäreiden erityistarpeisiin. Toteutus sisältää ennakkotehtäviä, lähipäiviä/verkkotapaamisia ja verkko-opiskelua.

Liikennelääketiede – uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Tämän ohjatun verkkokurssin tavoitteena on perehtyä liikennelääketieteen perusteisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin. Erityisesti tarkastellaan vaativaa ajokyvyn arviointia ammattiliikenteessä. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää ajokyvyn arvioinnin periaatteet ja osaa paremmin arvioida konsultaatiotarpeita ajokyvyn arvioinnissa. Kurssi ei vaadi erityistä perehtyneisyyttä liikennelääketieteeseen.

Maantieliikenteen työterveys ja ammattiautoilijan työkyky

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Yhteistyöyliopisto: Turun yliopisto

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan.

Kurssi toteutetaan yhden tai puolentoista päivän seminaarina, johon on videoyhteys muista yliopistoista. Tavoitteena on antaa edellytykset ymmärtää syvällisemmin liikennelääketieteellistä lähestymistapaa työ- ja toimintakykyyn ja siihen vaikuttaviin tekijöihin, sen tutkimiseen ja tukemiseen sekä pohtia ammattiautoilijan työterveyshuollon erilaisia toimintatapoja. Kurssi on suunnattu erikoistuville työterveyslääkäreille sekä heidän kouluttajilleen.

Miten valmistaudun toimintasuunnitelmapalaveriin?

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto

Ajankohta: kevät-syky 2019

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia työterveysyhteistyössä tärkeitä taitoja ja ajattelutapoja. Kurssin käytyään opiskelija on syventänyt teoreettista ymmärrystään työterveyshuollon monitasoisista asiakkuuksista, taitojaan työterveysyhteistyön tavoitteiden asettelusta yhdessä asiakkaiden kanssa, taitojaan raportoida työterveystoimintaa monipuolisesti sekä taitojaan arvioida ja sanoittaa toiminnan vaikuttavuutta eri näkökulmista. Esillä ovat myös sanallisten aineistojen raportoinnin taidot, joista on hyötyä kaikenkokoisissa asiakkuuksissa, myös tilanteissa joissa mahdollisuudet kvantitatiivisiin analyysiin ovat rajalliset.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: syky 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t.

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssin tavoite on perehdyttää näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Jotta tiedonhallinnan ja tiedonhaun verkkokurssi on ajankäytöllisesti mielekäs kokonaisuus, on oppimateriaali valtaosaltaan havainne-videoita ja harjoitustehtäviä. Kurssi valmentaa ratkaisemaan työterveyshuollossa ominaisia tietotarpeita kotimaisten ja myös ulkomaisten tietokantojen avulla.

Sisäilma-jatkokurssi 2: kliinisen tutkimuksen valossa

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: syky 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssi tarjoaa monipuolisen katsauksen sisäilmatutkimuksen uusimpiin kliinisen tutkimuksen menetelmiin, riskinarviointiin, toksikologian, immunologian ja eläinmallien käytön kliinisen tutkimuksen tukena. Kurssiin sisältyy kaksi lähipäivää ja käytännön harjoituksia ja kenttäkäyntejä. Kurssin käytyään erikoistuva pystyy aiempaa paremmin toimimaan sisäilmatyöryhmien lääketieteellisenä asiantuntijana, tekemään työalakohtaisia riskinarviointeja ja osaa tehdä tarvittavat kliinifysiologiset mittaukset ammattitautitutkimuksiin lähetettävälle potilaille.

Sisäilmaongelmien arviointi työterveyslääkäriin työssä

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 6 t.

Kurssi antaa yleiskuvan siitä, miten työterveyslääkäri toimii sisäilmaongelmissa. Hiljattain julkaistu Käypä hoito -suositus kosteus- ja homevaurioihin liittyen sekä TTL:n julkaisema sisäilmasta oireilevan työntekijän tutkimusohje käydään pääkohdittain läpi koulutuksen aikana. Kurssi on käytännönläheinen ja sen oppeja voi hyvin soveltaa työterveyshuollon työssä. Seminaaripäivän jälkeen osallistuja tuntee muun muassa keskeisimmät työpaikan sisäilmaongelmien aiheuttajat ja niiden yleisyyden, työterveyshuollon moniammatillisen toiminnan pääpiirteet sisäilmaongelmien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä hyvän käytännön sisäilmasta oireilevan potilaan kohtaamisessa.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellisen vaikuttavuus – Uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Kurssin tavoitteena on tutustua syvemmin työterveyshuoltotoiminnan taloudelliseen vaikuttavuuteen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Terveystarkastukset uudella tavalla

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto, yhteistyössä muiden yliopistojen kanssa.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Ajankohta: syksy 2019.

Terveystarkastukset ovat keskeinen osa työterveyshuollon toimintaa. Kurssin tavoitteena on perehtyä ja käydä läpi terveystarkastusten tiedepohjaa, tarkastusten toteutuksen uusia käytäntöjä sekä vuorovaikutuksellisia ja muita tapoja parantaa yksilön ja työpaikan keinoja hallita terveyteen ja työkykyyn vaikuttaviin asioihin.

Toksikologian perusteet työterveyslääkäreille - uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssin tavoitteena on perehtyä toksikologian perusteisiin. Erityisesti tarkastellaan kemiallisten aineiden ominaisuuksia, altistumisen arviointia, vaikutusmekanismeja ja aineiden metaboliaa sekä biologista monitorointia. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää toksikologian peruskäsitteistön ja osaa paremmin arvioida terveydellistä vaaraa työssä mm. työpaikkaselvitysten yhteydessä tai ammattitautiepäilyjen osalta. Kurssi ei vaadi erityistä perehtyneisyyttä biokemiaan.

Työllistymiskyvyn tukeminen

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Työllistymiskyvyn terveydellisten edellytysten tukeminen on ajankohtainen terveystarkastusperuste ja aihe neuvontaan ja ohjaukseen. Kurssin käytyään opiskelija on perehtynyt työllistymiskyvyn tukemisessa tärkeisiin käsitteisiin ja ajattelutapoihin sekä lisännyt valmiuksiaan paikallisten yhteistyöverkostojen rakentamiseen. Kurssi perustuu vuonna 2016 pidetyn lähiopetuskurssin videomateriaaleihin, ajankohtaisiin yhteistyökumppanien linkkeihin ja muihin lukemistoihin. Kurssi on toteutettu ensimmäisen kerran syksyllä 2018 ja sitä kehitetään edelleen vuoden 2019 toteutukseen pilottikurssista saadun palautteen pohjalta.

Työpaikkaselvitys osana työpaikan riskienarviointitoimintaa

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Työn riskien ja kuormitustekijöiden tunnistaminen, terveydellisen merkityksen arviointi, toimenpiteiden priorisointi ja seuranta sekä vaikutusten arviointi luovat perustan työterveyshuollon ja asiakasorganisaation yhteistyölle. Kurssiin jälkeen osallistuja osaa suunnitella ja toteuttaa perustyöpaikkaselvityksen ja rakentaa yhdessä yrityksen kanssa tavat huolehtia työtekijöiden työturvallisuudesta ja terveyden ja työkyvyn säilymisestä hyvänä.

Työpaikkaselvitys ja terveystarkastus työtoimintalähtöisesti

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssin käytyään opiskelija on syventänyt ymmärrystään työterveyshuollon menettelytapojen teoreettisista ja historiallisista lähtökohdista sekä lisännyt taitojaan osuvien tavoitteiden ja toimintamuotojen valitsemisessa terveystarkastuksissa ja työpaikkaselvityksissä, asiakkaiden muuttuvia tilanteita ja työtoimintaa yhteistyössä jäsentäen. Kurssi sisältää ennakkotyöskentelyä, opetusvideoita, verkkokeskustelun Moodle-oppimisympäristössä sekä välitehtävistä koottavan kirjallisen tuotoksen.

Työterveyshuoltoa ruotsiksi – Företagshälsovård på svenska

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019, lähipäivät.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

En kurs i företagshälsovårdsprocesser för dem som använder svenska i sitt arbete inom företagshälsovården och vill utveckla sina praktiska språkfärdigheter. Kursen riktar sig till både finsk- och svenskspråkiga specialicerande företagshälsovårdsläkare och deras handledare. Målet med kursen är att genom att studera två centrala processer inom företagshälsovården på svenska även få färdigheter att arbeta på svenska. Vi övar oss på olika samarbetsituationer med företagsrepresentanter och enskilda klienter både i skriftlig och muntlig form.

Työterveysyhteistyötä tehdään myös ruotsinkielellä. Kurssilla käydään läpi tavallisimmat työterveysyhteistyön käytännön prosessien tilanteet ruotsiksi. Kurssi on tarkoitettu sekä ruotsia työssään käyttäville erikoistuville, jotka tekevät yhteistyötä ruotsinkielisten yritysten edustajien ja työntekijöiden kanssa. Kurssi sisältää kaksi lähipäivää, luennot videoidaan ja materiaali ja harjoitukset tehdään verkossa.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työ sopimuslakiin.

Työterveysneuvottelu

Järjestävä yliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: 20.3.–15.5.2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t.

Tämän verkkokurssin jälkeen osallistuja ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen osana työkyvyn ja työhön paluun tukea; hallitsee työterveysneuvottelujen sujuvan käymisen ja niihin liittyvät hyvät kokouskäytännöt ja osaa toimia ammatillisena myös ristiriitaisissa neuvotteluissa; ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen ja roolinsa siinä osana yrityksen kanssa tehtävää aktiivista työterveysyhteistyötä; hallitsee työterveysneuvotteluihin liittyvät tietosuojakysymykset; pystyy käymään työterveysneuvotteluja työntekijää ja työnantajaa hyödyttävällä tavalla.

Työturvallisuustyö lääkärin näkökulmasta – uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t.

Työturvallisuus on keskeinen osa työterveyttä. Kurssin jälkeen erikoistuja tuntee työturvallisuustyön perusteet, tavoitteet ja palvelujärjestelmän. Kurssilla käsitellään myös alan tietolähteitä, tilastoja ja juridiikkaa. Kurssi valmistaa osaltaan myös tavoitteellisten työpaikkaselvityskäyntien tekemiseen ja monialaiseen yhteistyöhön.

Uni ja työ

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: syksy 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit selviävät myöhemmin.

Kurssi on suunnattu erikoistuville ja kouluttajille. Kurssin tavoitteena on syventää osallistujan osaamista unettomuuden arvioinnissa ja hoitolinjoista päättämisessä sekä unettomuuden vaikutuksista työ- ja toimintakykyyn. Kurssiin kuuluu Moodlessa tehtävät kurssimateriaaleihin liittyvät ennakkotehtävät ja lähipäivä.

Vieläkö käryää? Irti tupakasta vieroituksen nykymenetelmin – Uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kevät 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 3 t.

Tavoitteena on, että osallistuja tuntee tupakkavieroituksen nykytilanteen ja keskeiset periaatteet ja osaa soveltaa niitä moniammatillisena yhteistyönä. Seminaari toteutetaan puolen päivän mittaisena. Kurssilla käydään läpi tutkimustietoa ja tupakasta vieroituksen hyviä käytäntöjä esimerkein, sekä koulutetaan osallistujat HUS:n Tupakoimattomana Leikkaukseen (TupLei) mallin käyttöönottoon.

3.4 Itseopiskelu

Ammattitaudit

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on oppia ammattitauteihin liittyvät keskeisimmät asiat: käsitteet, lainsäädäntö, ilmoitusvelvollisuus, tavallisimpien ammattitautien yleisyys, ammattitautien selvittäminen ja tutkimusten porrastus.

Ammattitaudit Top10 – uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: rakennetaan vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t , edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Ammattitaudit TOP10 käsittää 10 yleisintä ammattitautia. Osioissa käydään läpi ammattitautikohtaisesti yleisyys, altisteet ja aiheuttajat, mekanismit, taudinkuva, diagnostiikka ja altistuksen selvittäminen, toiminta ammattitautiepäilyn herätessä. Jokaisessa osiossa on potilastapaus, joka johdattaa teoriaan ja monivalintatehtäviä, joiden avulla voi oppimista testata.

B-lausunto: Opi tekemään hyvä B-lausunto

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Työterveyshuollon erikoislääkärin yksi keskeinen osaamisalue on työ- ja toimintakyvyn arviointi. Itseopiskelukurssilla painotetaan potilastapauksiin liittyvän harjoittelun lisäksi laajempaa ymmärrystä siitä, mitä tarkoitusta varten ja miksi B-lausuntoja kirjoitetaan.

E-lausunnot ja tapaturmat

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi on päivitetty vuonna 2018.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista

Kurssin jälkeen osallistuja osaa laatia hyvän E-lausunnon, tuntee E-lausunnon käyttöaiheet ja tuntee tapaturmalajien perustiedot, lainsäädännölliset ja käytännölliset erot sekä korvausten sisällöt (ammattitaudit pois lukien) koskien sosiaali- ja lakisääteisiä vakuutuksia.

Elintarviketyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on perehdyttää elintarvikealan työolosuhteisiin, altisteisiin ja niiden hallintaan. Aihealueina käsitellään mm. alan erityispiirteitä terveystarkastuksineen ja hygieniavaatimuksineen sekä jauhöpölyaltistumista, toistotyötä ja lämpötyöolosuhteita.

Epidemiologia

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on antaa perustiedot epidemiologiasta ja edistää työterveyttä koskevien epidemiologisten tutkimusten tulkinnan taitoa.

Epätyypillinen työ ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi on päivitetty vuonna 2018.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksyttyä suorittamista.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia, mitä on epätyypillinen työ ja miten työurat ovat muuttuneet työelämän muutoksissa, sekä oppia ymmärtämään epätyypillisen työn vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin.

Kemikaalien terveysriskien arviointi ja hallinta

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssin sisällön muodostavat kemialliset tekijät työssä, kemikaaliturvallisuus työterveyshuollon ja työpaikan yhteistoimintana, kemikaalien terveysriskien arviointi, kemikaalialtistumisen ja terveysriskien hallinta. Kurssin läpikäyminen vie arviolta noin 12 tuntia.

Konepajatyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssilla käsitellään konepajatyön terveysvaaroja ja niiden hallintaa, erityisesti hitsaustyön näkökulmasta. Aihealueita mm. ovat altistuminen ja ammattitaudit konepajateollisuudessa. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa kurssilaiset hitsauksessa käytettäviin erilaisiin laitteisiin sekä eri hitsausmenetelmiin.

Kuinka voin auttaa? Vuorovaikutustaitoja työterveyslääkäreille

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä itseopiskelukurssilla perehdytään kahteen vuorovaikutus-/potilashaastattelun metodiin: motivoivaan haastatteluun ja ratkaisu- eli voimavarakeskeiseen menetelmään. Näiden metodien käyttöönotolla sujuvoitetaan potilashaastatteluja, huomioidaan potilaan näkökulma paremmin, lisätään asiakastyytyväisyyttä sekä parannetaan kykyä motivoida ja sitouttaa asiakas tarvittaviin hoitoihin ja elämäntapamuutoksiin.

Kuljetusala- ja ajoterveyshuoltoa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019 Turun yliopiston johdolla

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä kurssilla opitaan kohtaamaan ja ratkaisemaan eteen tulevia kuljetusalaan ja ajokykyyn liittyviä ongelmia tapausten avulla. Kurssin tavoitteena on perehdyttää voimassaoleviin ajokorttien terveysvaatimuksiin ja oppia soveltamaan saamaansa tietoa käytännön työssä.

Kuntoutus ja työkyvyn tuki työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tämän kokonaisuuden tarkoituksena on antaa erikoistuvalla lääkärille perustiedot siitä, miten työterveyshuollossa ja työpaikalla kuntoutuksen eri keinoja voi käyttää työssä jatkamisen ja työhön paluun tukemisessa. Työkyvyn tuki- työssä korostuu työterveyshuollon ja kuntoutuksen tiivis tapauskohtainen, ts. työpaikka- ja työntekijäkohtainen, yhteistyö.

Maatalousyrittäjien työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi on päivitetty vuonna 2017.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin suorittaminen antaa perustiedot maatalousyrittäjien työterveyshuollosta. Kurssin käytyään osallistuja siis tuntee maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvän lainsäädännön; osaa soveltaa maatalousyrittäjien hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteita; osaa tehdä yhteistyötä maatalousyrittäjien ja heidän sidosryhmiensä kanssa työhyvinvoinnin lisäämiseksi; tunnistaa yleisimmät työolojen riskit, keskeiset työperäiset sairaudet ja ammattitaudit; tuntee maatalousyrittäjien lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen erityispiirteet ja osaa ohjata sopivaan kuntoutukseen.

Melu ja työ

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019 Turun yliopiston johdolla.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tietoaineistosta voi lukea mm. ääneen ja meluun liittyvistä käsitteistä, kuulemisen fysiologiasta ja anatomiasta, melun vaikutuksista, melualtistumisen arvioinnista, meluntorjunnasta ja kuulonsuojaimista, meluvammasta, ja melualtisteiseen työhön liittyvistä terveystarkastuksista.

Näin julkaisen tieteellisen artikkelin – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi valmistuu toukokuussa 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit selviävät myöhemmin.

Kohderyhmänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat ja heitä ohjaavat erikoislääkärit. Kurssin tavoitteena on oppia, miten tieteellinen artikkeli lähetetään lehteen ja mitä vertaisarviointi käytännössä tarkoittaa.

Moniammatillisuus työterveyshuollossa – yhteistyöstä voimaa! – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: valmistuu alkuvuodesta, sen jälkeen koko ajan käytettävissä.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista.

Kurssin aikana työterveyshuollon ammattihenkilöt ja asiantuntijat sekä heidän toimintansa tulevat tutuiksi. Kurssin jälkeen osallistuja ymmärtää moniammatillisuuden hyödyllisyyden ja tuntee sen monet mahdollisuudet työssään työterveyden edistämiseksi.

Näkökulmia suomalaisen työn, työlääketieteen ja työterveyshuollon historiaan

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi päivitetään keväällä 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista.

Kurssin jälkeen osallistuja tuntee suomalaisen työn, työlääketieteen ja työterveyshuollon historiaa; osallistujalla on selkeä käsitys nykikäytäntöihin johtaneista tekijöistä; osallistuja ymmärtää työn ja yhteiskunnallisen kehityksen merkityksen työterveyshuollon kehitykselle; osallistujan identiteetti työterveyslääkärinä vahvistuu.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi on valmistunut vuonna 2018, päivitetään 2019.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista.

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssin tavoite on perehdyttää näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Jotta tiedonhallinnan ja tiedonhaun verkkokurssi on ajankäytöllisesti mielekäs kokonaisuus, on oppimateriaali valtaosaltaan havainnevideoita ja harjoitustehtäviä. Kurssi valmentaa ratkaisemaan työterveyshuollossa ominaisia tietotarpeita kotimaisten ja myös ulkomaisten tietokantojen avulla.

Päihteet ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi on päivitetty vuonna 2018.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytyä suorittamista.

Kurssi antaa valmiuksia päihdeongelman tunnistamiseen, päihdepotilaan kohtaamiseen, hoidontarpeen arviointiin sekä myös hoidon toteuttamiseen työterveyshuollossa.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellisen vaikuttavuus – Uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssin tavoitteena on tutustua syvemmin työterveyshuoltotoiminnan taloudelliseen vaikuttavuuteen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Tapauspankki: ammatillinen kuntoutus

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.
Koko ajan käytettävissä. Kurssi päivitetään vuonna 2019.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tapaukset käsittelevät pääosin ammatillisen kuntoutuksen, mutta myös lääkinnällisen kuntoutuksen ja työkyvyttömyyseläkeasioita. Potilastapaukset esitellään sairausryhmittäin. Tapausten yhteyteen on laitettu myös lähteitä ja viitteitä tapauksen teoreettisen tietopohjan varmentamiseksi. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus.

Tapauspankki: kliinisiä tapauksia

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tältä kurssialueelta löydät tapausselosteita: alkoholismi, kipuileva myyjä, kuntoutustarpeen arviointi, kuulon heikkeneminen, lääkäripotilas, masennus sekä vesirokko ja raskaus. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus.

Terveysalan työterveyshuolto – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Oulun yliopisto
Kurssi valmistuu keväällä 2019.
Ei teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tavoitteena on, että opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija tunnistaa terveysalan työn erityispiirteet, tuntee terveysalan työn kuormitus- ja voimavaratekijät ja saa moniammatilliseen tietoon perustuvan käsityksen terveysalan työterveyshuollossa huomioitavista tekijöistä.

Tieteellisen tutkimuksen perusteita

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia tieteellisen tutkimuksen perusteita ja tutkimuksen soveltamista työterveyshuollon käytäntöön.

Tunnista tärinän terveystaikutukset

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssi on itseopiskelukurssi, jonka tietoa sisältää materiaalia koko kehon tärinästä. Kliininen osio keskittyy vain käsiin kohdistuvan tärinän aiheuttamaan ammattitautiin: tärinätautiin.

Tupakoinnin lopettamisen tuki työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä kurssilla käydään läpi tupakoinnin vieroittamisen keskeiset periaatteet työterveyshuollossa. Tupakoinnin vieroitusosaaminen sisältää tupakoivan yksilöasiakkaan tukemisen ohjannan ja neuvonnan ja jatkoseurannan organisoimisen. Keskeistä on osata toimia asiantuntijana myös työpaikkojen savuttomuuspyrkimyksissä osana työterveysyhteistyötä. Kurssi antaa valmiuksia myös koordinoimaan oman työterveysyksikön tupakanvieroitusprosessia moniammatillisena yhteistyönä.

Työelämäntuntemus

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: koko ajan käytettävissä.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Työterveyslääkäri toimii terveydenhuollon, työelämän ja sosiaalivakuutuksen rajapinnoilla. Hän tarvitsee työssään tietoa, ymmärrystä ja osaamista työelämästä ja sitä säätelevistä tekijöistä. Kurssin suorittaminen antaa tämän osaamisen saavuttamiselle hyvät mahdollisuudet.

Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoite on esitellä oleellisimpia asioita työhyvinvoinnin psykologisista perusteista, joita työterveyslääkäriin tulee tietää. Se esittelee myös alalla käytettyjä teorioita, joita käytetään tutkimuksissa ja myös alan artikkeleissa.

Työhön paluun tuki

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Tämän verkkokurssin tavoitteena on perehtyä työhön paluuseen ja siihen liittyviin tukitoimiin. Onnistunut työhön paluu sairaudesta johtuneen poissaolon jälkeen on tärkeää, koska sillä on merkitystä, ei vain työntekijöiden hyvinvoinnin, vaan myös työurien pidentämisen ja työkyvyttömyyseläkkeiden kannalta.

Työhönsopivuuslausunnot – milloin ”ei sopiva työhön”? – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Oulun yliopisto

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytyä suorittamista.

Toteutus keväällä 2019.

Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa kuvata työhönsopivuus-lausuntojen oikeudelliset perusteet ja tarkoituksen. Kurssilla käsitellään monista näkökulmista potentiaalisesti rajoittavien terveystarkastusten tavoitteita ja suunnittelua sekä työterveyshuollon omassa työssä, että työterveysyhteistyössä työpaikkojen kanssa. Lausuntojen antamista harjoitellaan tapausesimerkkien tuella.

Työkyvyn arviointi - uusi kurssi

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: rakennetaan vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytyä suorittamista.

Verkkokurssilla opetellaan työkyvyn arviointia potilastapausten kautta. Tapausten yhteyteen on laitettu myös lähteitä ja viitteitä tapauksen teoreettisen tietopohjan varmentamiseksi. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus.

Työnäkö

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2019.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssilla käsitellään työnäköä laajasti; näön tutkimista työterveyshuollossa ja näkemiseen liittyvien olosuhteiden selvittämistä työympäristössä.

Työterveyshuolto tutuksi – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi tulee käyttöön alkuvuodesta 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävien hyväksytyä suorittamista.

Kurssi on tarkoitettu erityisesti työterveyshuollossa työnsä vasta aloittaneille lääkäreille. Kurssin jälkeen osallistujalla on hyvä yleiskäsitys siitä, mitä työterveyshuollossa tehdään, mitä työterveyshuollon erityisosaaminen on ja millaisessa toimintaympäristössä toimitaan.

Työterveyslääkärin ammatillinen identiteetti

Järjestää: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: koko ajan käytettävissä.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävien hyväksytyä suorittamista.

Ammatillinen identiteetti koostuu useista osa-alueista. Myönteinen ammatti-identiteetti tukee voimavarojen ja työkyvyn kehittymistä. Muun muassa erikoistumisopintojen katkonaisuus, vaihtuvat tehtävät ja toiminta työelämän rajalla asettavat omat haasteensa ammatti-identiteetin rakentamiselle ja oman osaamisen uudelleenmäärittelylle. Kurssi tuo mahdollisuuden pohtia oman ammatti-identiteetin kehittymistä myös mm. alan vahvuuksien ja kipukohtien käsittelyn kautta.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.
Kurssi on päivitetty vuonna 2018.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työsopimuslakiin.

Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.
Kurssi avataan alkuvuodesta 2019.
Kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 h, edellyttää kurssitehtävän hyväksyttyä suorittamista.

Kurssin tarkoituksena on perehdyttää osallistuja niihin käytäntöihin, joista vaikuttava työterveysyhteistyö muodostuu. Kurssin tavoitteena on, että osallistuja osaa soveltaa ja käyttää tietoa työterveysyhteistyön suunnitteluun ja koordinointiin työpaikan toimijoiden kanssa. Kurssin jälkeen osallistuja osaa soveltaa tietoaan työkyvyn tukemiseksi erilaisissa tilanteissa työterveysyhteistyötä hyödyntäen.

4. Helsingin yliopisto

Helsingin yliopistossa erikoistuu noin 280 lääkäriä, sopimuskoulutuspaikkoja on 76 ja kouluttajia on 106.

4.1 Projektit ja hankkeet

TYÖKE-hanke

HY osallistuu myös TYÖKE-hankkeeseen kohteenaan työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus. Hankkeeseen liittyen tavoitteena on kartoittaa työterveyshuollon toimijoiden asenneilmapiiriä liittyen SOTE-uudistukseen. Kohderyhmänä ovat koulutuspaikkojen johto, kouluttajat ja erikoistuvat pohtien myös moniammatillisen työterveystiimin asenneilmaston hyödyntämistä. Toteutus tapahtuu kyselyin, sekä työpajoin, jotka on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi alkuvuodesta.

Tupakkaprojekti

Tupakkaprojektille on haettu jatkorahoitusta terveyden edistämisen määrärahoista. Rahoitushakemus on tehty yhteistyössä HUS:n terveyden edistämisen yksikön kanssa, jolloin hanke liittyy osana Meilahden savuttomuuskampanjaan, tupakoimattomana leikkaukseen toimintamalliin (TupLei) sekä siihen liittyviin digitaalisten työkalujen (Skipster-mobiilipeli) jatkokehittämiseen.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen ja Työterveyslaitoksen pätevöittävän koulutuksen nivelyminen toisiinsa

Valmistellaan yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa Työterveyslaitoksen moniammatillisen työterveyshuoltoon pätevöittävän kurssin nivellyttämistä työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kokonaisuuteen.

Aloittelevan työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssin sähköiset ja video-oheismateriaalit

Työterveyshuollon sähköisten materiaalien ja työpaikkakäyntien video-oheismateriaalien suunnittelu ja tuottaminen työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssille soveltuen työpaikkaselvitys- ja terveystarkastuskurssille, terveydellisen riskin arviointiin ja työlääkätieteen perusteisiin.

4.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaari erikoistumisensa aloittaville

Starttiseminaari järjestetään vuonna 2019 kaksi kertaa; keväällä ja syksyllä. Seminaarissa uudet erikoistujat tutustuvat erikoistumiskoulutuksen rakenteeseen ja oppimistavoitteisiin ja aloittavat oman erikoistumissuunnitelman laatimisen. Myös kouluttajalääkäreiden toivotaan osallistuvan starttiseminaariin yhdessä erikoistujansa kanssa.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssi (Tth-Es)

Kurssi järjestetään kerran lukukaudessa ja se käynnistyy starttiseminaarin yhteydessä. Kurssilla erikoistuva lääkäri laatii verkossa suoritettavien osatehtävien avulla ohjatusti henkilökohtaisen opintosuunnitelman oman erikoistumisen tueksi.

Tutkimustaitokoulutus

Kohderyhmänä ovat työterveyshuollon toimijat eli erikoistuvat, kouluttajat ja tutkijat. Tutkimustaitokoulutuksen tavoitteena on lisätä tutkimuksen tekemisen valmiuksia työterveyshuollon toimijoille, sekä luoda osallistujille – aloitteleville ja kokeneemmille tutkijoille - vertaistuen ja verkostoitumisen mahdollisuus. Kurssi toteutetaan interaktiivisesti asiantuntija-alustuksin sekä tutoroiden.

Kurssista on mahdollisuus saada teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja 1h/kerta erikoistumiskoulutukseen. Keväällä 2019 tilaisuus järjestetään neljä kertaa, samoin syksyllä 2019.

Ajan hermolla -seminaarit

Ajan hermolla -seminaarit käynnistettiin keväällä 2017. Seminaareja järjestetään kahdesti vuonna 2019. Seminaarien aiheet rakentuvat nimensä mukaisesti työterveyshuoltoa koskevista ajankohtaisista ja polttavista teemoista. Seminaarien kohderyhmänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat lääkärit ja heidän kouluttajansa. Seminaarista saa kolme teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tuntia.

5. Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopistossa on 1.12.2018 kirjoilla 115 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä. Yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä on 45. Sopimuskoulutuspaikkoja on 35, joista kunnallisia yksiköitä on 11 (yhteensä 15 toimipistettä), yksityisiä 17 (22) ja kuntoutuslaitoksia 6 (6). Lisäksi Kelan asiantuntijalääkärikeskus Kuopiossa toimii kuntoutus- ja työkyvynarviointijakson koulutuspaikkana.

5.1 Projektit ja hankkeet

Ohjaustapaamiset-hanketta viimeistellään. Jatkamme TYÖKE-hankkeessa erillisen suunnitelman mukaan.

5.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Suunnitellut ajankohdat: 6.2.2019, 3.4.2019 ja 6.11.2019. Helmikuun startti on tarkoitettu ennen 1.1.2019 aloittaneille, huhtikuun startti valintapilotissa valituille ja marraskuun startti uuden valintamenettelyn mukaan valituille.

Starttiseminaari on erikoistujalle pakollinen. Seminaarissa uudet erikoistujat saavat tarkan käsityksen koulutuksen rakenteesta, oppimistavoitteista ja -vaatimuksista. Myös kouluttajalääkäreiden toivotaan osallistuvan starttiseminaariin yhdessä erikoistuvansa kanssa. Toteutuksessa tehdään yhteistyötä myös Itä-Suomen työterveyslääkäriyhdistyksen kanssa.

Starttiseminaarista ei kerry tunteja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Kouluttajille se hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi yliopiston järjestämäksi koulutukseksi.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Starttiseminaareista alkavilla verkkokursseilla erikoistujat tekevät henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman siitä, miten käytännössä aikoo erikoistumisensa toteuttaa. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen pysyväismääräykset, opinto-opas ja lokikirja sekä omat tavoitteet. Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää oppimistehtävien tekemistä sekä henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman hyväksymistä.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan 10 tuntia. Kouluttajille startti hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi yliopiston järjestämäksi koulutukseksi.

Aluekoulutukset Joensuu, Jyväskylä, Kuopio ja Mikkeli

Ajankohdat: touko-kesäkuu ja elo-syyskuu

Aluekoulutukset järjestetään iltapäivän mittaisina tilaisuuksina. Koulutukset on suunnattu alueella työterveyshuollossa toimiville lääkäreille, erikoistujille ja kouluttajille. Koulutuksissa käsitellään ajankohtaisia erikoislääkärikoulutukseen ja työterveyteen liittyviä aiheita. Tilaisuudet mahdollistavat matalan kynnyksen osallistumisen yliopistojen järjestämään koulutukseen ja ovat osa yliopiston koulutuspaikkayhteistyötä.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan kolme tuntia. Kouluttajille aluekoulutus hyväksytään heiltä kouluttajaoikeuksia ylläpitäväksi koulutukseksi.

Kumppanuuskoulutukset

Ajankohdat: helmi-, touko- ja lokakuu

Työterveyshuollon, yleislääketieteen ja geriatrian yksiköt suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä kolme päivän mittaista erikoisalojensa erikoistujille yhteisesti sopivia seminaaria, näistä seminaareista yksi on siis tth-yksikön järjestämisvastuulla.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan kunkin päivän sisällön ja keston mukaan.

Muu toiminta

Osallistumme säännöllisesti Itä-Suomen työterveyslääkärit ry:n koulutustoimintaan ja teemme yhteistyötä erikoistujien saamiseksi mukaan tähän työterveyslääkäreiden yhteisöön. Teemme yhteistyötä myös muiden ammatillista jatkokoulutusta tarjoavien ja edistävien tahojen kanssa, kuten Itä-Suomen lääketiedetapahtuma, yliopiston muut laitokset ja yksiköt, Cochrane ja ICOH.

6. Oulun yliopisto

Oulun yliopistossa on kirjoilla marraskuun 2018 tilanteen mukaan 138 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä, joita kouluttaa 60 kouluttajalääkäriä 19 työterveyshuollon koulutuspaikkasopimuksen ja kolmen kuntoutusjakson koulutuspaikkasopimuksen puitteissa. Osa koulutuspaikkasopimuksista kattaa useamman koulutustyöterveysaseman, joita on yhteensä 59.

6.1 Projektit ja hankkeet

Vuonna 2019 osallistumme aktiivisesti erikoislääkärikoulutuksen valintamenettelyn uudistamisen pilottiin valtakunnallisessa yhteistyössä, samoin osaamisperustaisuutta kehittävään KOKEA-projektiin. Osallistumme myös alueellisten ammatillisen täydennyskoulutuksen tavoitteita palvelevien verkostojen ja projektien toimintaan, kuten Pohjolan Lääkäripäivät, Pohjois-Suomen Työterveyslääkärit ry sekä TYÖKE-hanke.

6.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit kevät ja syksy

Vuoden 2018 loppuun mennessä opinto-oikeuden saaneille järjestetään perinteinen starttiseminaari 15.2.2018. Seminaaripäivän tavoitteena on antaa tukea erikoislääkärin ajattelutavan ja identiteetin rakentamiseen, antaa tietoa ammatin historiasta ja tulevaisuudesta, tarjota käytännön tietoa opinnoista ja tukea omien opintojen suuntaamista sekä verkostoitumista.

Kevään 2019 valintamenettelypilotissa rakennetaan valtakunnallisena yhteistyönä uusiin säännöksiin ja koejakson arvioinnin edellytyksiin vastaava uusi muokattu starttiseminaarikäytäntö. Nämä erikoistumisen käynnistävät starttiseminaarit järjestetään uusille erikoistuville ja heidän kouluttajalääkäreilleen myöhemmin keväällä ja syksyllä valintojen varmistuttua, alustavasti touko-kesäkuussa ja marras-joulukuussa.

Koulutuspaikkayhteistyö ja aluetapaamiset

Tapaamme erikoistuvia, kouluttajalääkäreitä sekä koulutuspaikkojen edustajia Oulun yliopiston koulutusalueen eri paikkakunnilla vuosittain. Yhteydenpitoa toteutetaan tiiviisti myös verkon välityksellä. Aluetapaamisia järjestetään vuonna 2019 usealla paikkakunnalla (Kajaani, Kemi, Kokkola, Oulu, Rovaniemi).

Työlääketieteen seminaari

Osallistumme alueellisten työterveysalan toimijoiden verkostossa työterveyslääkäreille suunnattujen työlääketieteen kuukausikatsausten järjestämiseen huhtikuun vuorolla. Yliopistollisen opetuksen työelämäyhteyksien edistämiseksi aloitamme katsauksella ja keskustelulla yliopiston kannalta ajankohtaisista asioista. Koulutuksellinen teema täsmentyy lähempänä, mutta opetuksemme fokuksen mukaisesti pyrimme syventämään osallistujien ymmärrystä työterveyslääkärin työelämäosaamisista.

7. Tampereen yliopisto

Tampereen yliopistossa on 11.11.2018 kirjoilla 205 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä. Yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä on 75 ja koulutuspaikkoja 35.

Painopistealueita ovat olemassa olevien verkkokurssien käytön lisääminen ja niiden päivittäminen ja kehittäminen. Järjestämme vuoden aikana kuusi ohjattua verkkokurssia sekä kaksi työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -verkkokurssia. Lisäksi rakennamme kaksi uutta verkkokurssia. Tuottamamme ja päivittämämme itseopiskelukurssit ovat koko ajan käytettävissä virtuaaliyliopistossa näkyvillä olevan listauksen mukaisesti.

7.1 Projektit ja hankkeet

Työterveyslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä TYÖKE-hankkeessa. Samoin toimitaan yhteistyössä TOIKE-hankkeen kanssa.

7.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Starttiseminaareja järjestetään 1-2 kertaa kevätlukukaudella ja 1-2 kertaa syyslukukaudella, ja ne on tarkoitettu sekä erikoistuville että kouluttajille. Seminaarin tavoitteena on tutustua työterveyshuollon erikoislääkäritutkinnon rakenteeseen ja sisältöön, henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekoon, koulutustarjontaan ja työterveyshuollon virtuaaliyliopistoon.

Työterveyshuollon starttikurssi Tampere

Kurssin tavoitteena on antaa erikoistumisesta aloittavalle lääkärille kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot erikoistumisopintojen vaatimuksista käytännönläheisesti.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Starttiseminaareista alkavalla verkkokurssilla erikoistuja tekee henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman eli suunnitelman siitä, miten aikoo erikoistumisensa toteuttaa. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen pysyväismääräykset, opinto-opas ja lokikirja. Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää oppimistehtävien tekemistä sekä henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman palauttamista. Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 8 t.

Tutkimustaitokoulutus

Järjestämme erikoistuville ja heidän kouluttajilleen 4-6 tapaamista vuosittain erilaisista tutkimuksen ja sen tekemisen näkökulmista sekä soveltamisesta työterveyshuollon käytäntöön.

8. Turun yliopisto

Turun yliopistossa on osa-aikainen professori, yksi osa-aikaisen kliininen opettaja sekä yksi osa-aikainen verkkopedagogi. Kirjoilla on yhteensä 130 erikoistujaa, kouluttajia on 35 ja koulutuspaikkoja 15.

8.1. Projektit ja hankkeet

Turun yliopisto järjestää työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen seminaarin marraskuussa 2019. Lisäksi osallistumme alueelliseen ammatilliseen täydennyskoulutukseen foorumeina Turun Lääkäripäivät ja Lounais-Suomen Työterveyslääkärit ry:n tilaisuudet.

8.2. Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Starttiseminaareja järjestetään kerran kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella, ja ne on tarkoitettu sekä erikoistuville, että kouluttajille. Seminaarin tavoitteena on tutustua työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rakenteeseen ja sisältöön, henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekoon, koulutustarjontaan ja työterveyshuollon virtuaaliyliopistoon.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Starttiseminaareista alkavalla verkkokurssilla erikoistuja tekee henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman eli suunnitelman siitä, miten aikoo erikoistumisensa toteuttaa. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen pysyväismääräykset, opinto-opas ja lokikirja. Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää oppimistehtävien tekemistä sekä henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman palauttamista.

Lukuvuoden avajaiset ja kouluttajatapaamiset

Lukuvuoden avajaiset järjestetään syyslukukauden alussa ja kouluttajille järjestetään kaksi kertaa vuodessa kevätlukukauden päättyessä ja syyslukukauden päättyessä Vera Hjelt -seminaari, joissa on tieteellistä ohjelmaa, pedagogista koulutusta ja kouluttajien ja koulutettavien verkostoitumista edistävää toimintaa.

Aluetapaamiset ja -koulutukset

Aluetapaamisia järjestetään työterveyshuollon koulutusyksiköissä Turussa ja toiminta-alueella kaksi kertaa lukukaudessa. Aluekoulutukset järjestetään iltapäivän mittaisina tai lyhyempinä tilaisuuksina kerran kuukaudessa. Koulutukset on suunnattu alueella työterveyshuollossa toimiville lääkäreille, erikoistujille ja kouluttajille. Koulutuksissa käsitellään ajankohtaisia erikoislääkärikoulutukseen ja työterveyteen liittyviä aiheita. Tilaisuudet mahdollistavat osallistumisen yliopistojen järjestämään koulutukseen ja ovat osa yliopiston koulutuspaikkayhteistyötä.

Verkkokoulutus

Verkossa järjestettävään koulutukseen osallistumista pyritään aktivoimaan sekä keväällä että syksyllä. Kevätlukukauden aikana järjestetään kaksi verkkokurssia, joissa on lähipäiviä. Syyslukukauden aikana järjestetään kaksi verkkokurssia.

Turun lääketiedetapahtuma

Alueelliseen lääketiedetapahtumaan tarjotaan työterveyshuollon ja työlääkätieteen sessiota puolen päivän tai koko päivän mittaisena yhteistyössä TYKSin ammattitautipoliklinikan ja keuhkosairauksien poliklinikan kanssa.

9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) tarjoaa valtakunnallisesti toimivalle työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkostolle verkkovälitteisen mahdollisuuden toimia, kouluttaa, tiedottaa ja verkostoitua. Sen toimintaa koordinoidaan Helsingin yliopistosta ja siihen palkataan rahoituslain määrärahasta klininen opettaja ja verkkopedagogiikan asiantuntija.

Virtuaaliyliopiston asioita käsitellään virtuaaliyliopiston työryhmässä, johon kuuluu jokaisen yliopiston verkkopedagogin lisäksi kaksi kliinistä opettajaa. Työryhmä suunnittelee, kehittää ja toteuttaa yhteistä, erityisesti verkkovälitteistä koulutustoimintaa yliopistojen yhteisesti sopiman toimintasuunnitelman mukaisesti. Työryhmässä valmistellut esitykset viedään edelleen kliinisten opettajien ja kouluttajakoulutustyöryhmän sekä koordinaatioryhmän kokouksiin.

Kehittämisen painopisteet

Vuonna 2017 virtuaaliyliopiston työryhmä teki valtakunnallisen kyselyn erikoistujille ja kouluttajalääkäreille. Kyselyssä kartoitettiin, miten vastaajat toivovat, että koulutukset järjestettäisiin, miten kouluttajalääkärit käyttävät TTHVYO:n koulutustarjontaa ohjauskeskusteluissaan ja ovatko verkkosivut käytettävät. Kyselyn tulokset analysoitiin ja niistä tiedotettiin valtakunnallisessa seminaarissa vuonna 2018. Vuonna 2019 kyselystä on tarkoitettu viimeistellä artikkeli kansalliseen ja/tai kansainväliseen alan lehteen.

Virtuaaliyliopiston kurseista on järjestelmällisesti kerätty palautetta yhtenäisellä palautelomakkeella vuodesta 2016 lähtien. Keräämme nämä palautteet yhteen vuosilta 2016-2018 ja analysoimme ne. Lisäksi selvitämme vuosien 2015-2017 kurssien osallistujamäärien kehityksen (osallistuminen yliopistoittain, ilmoittautuneet/osallistuneet/suorittaneet). Näissä luvuissa ei ehkä vielä näy virtuaaliyliopiston 60 teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnin pakollisuus (opinto-oppaasta 2017-2019 lähtien), mutta se antaa hyvän vertailukohdan tulevaan toimintaan. Edellä olevat suunnitelmat jatkavat virtuaaliyliopiston laatutyötä, jota on tehty jo monen vuoden ajan.

Lisäksi edistämme toiminnassamme pedagogisten ratkaisujen käyttöönottoa verkkokoulutuksessa (esim. videoanimoinnit), kehitämme arviointia ja ohjausta tukevia työkaluja (Moodle, Kehity kouluttajana -kurssi) sekä seuraamme mitä osaamisperustaisuus tulee edellyttämään rakenteilta yms.

Verkkosivut

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkkosivut (tthvyo.fi) tarjoavat tietoa koulutuksesta erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille kiinnostuneille. Sivut on tehty Wordpress-järjestelmällä ja ne sijaitsevat SceneGroupin Suomen palvelimella. Pääsivujen lisäksi TTHVYO:lla on sivut Valtakunnalliselle seminaarille (valtakunnallinenseminaari.tthvyo.fi) ja Helsingin yliopiston työterveyshuollon koulutukselle (hy.tthvyo.fi).

Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston blogiin (blogi.tthvyo.fi) kirjoitetaan erikoistumisen, oppimisen ja työterveyshuollon ajankohtaisista asioista. Blogissa kirjoittamiseen kannustetaan niin klinisiä opettajia, muuta koulutushenkilökuntaa kuin erikoistujia ja kouluttajalääkäreitäkin.

Verkko-oppimisympäristö

TTHVYO:n verkko-oppimisympäristö Moodle (moodle.tthvyo.fi) tarjoaa tilan monipuoliselle koulutustarjonnalle. Moodlesta tiedotetaan tulevista koulutuksista ja sen koulutustarjontaan voi osallistua ohjatuilla ja itseopiskelukursseilla. Kouluttajalääkäreille on lisäksi omaa koulutustarjontaa, johon sisältyy

verkostoitumis- ja tiedotusfoorumi Opettajainhuone. Tarkemmat kuvaukset koulutustarjonnasta löytyvät tästä toimintasuunnitelmasta.

TTHVYO:n Moodle sijaitsee Itä-Suomen yliopiston palvelimella. Yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa jatketaan Moodle-järjestelmän tuen ja päivitysten osalta. Itä-Suomen yliopisto on mukana valtakunnallisessa Digikampus-hankkeessa, jossa etsitään valtakunnallista verkko-oppimisympäristöä. Virtuaaliyliopisto seuraa, mitä tässä hankkeessa tapahtuu ja tarvittaessa menee siihen mukaan.

Moodlen oletusteema on nykyisessä versiossa Boost. Virtuaaliyliopisto siirtyy mahdollisesti käyttämään sitä kesän aikana.

Videot ja etäkoulutus

Paikalliset lähikoulutukset pyritään suoratoistamaan Skype- tms. verkkokokousjärjestelmän avulla muille paikkakunnille. Osasta koulutuksista otetaan lisäksi tallenteet myöhempää käyttöä varten. TTHVYO:lla on yhteinen Vimeo Pro -videotila, johon tallennukset on mahdollista tallettaa.

Näkyvyys

TTHVYO:lla on ryhmät Facebook- ja LinkedIn-palveluissa, jotka ovat avoimia kaikille erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta kiinnostuneille. Varsinkin Facebook-ryhmä on aktiivinen ja siellä tiedotetaan ajankohtaisista asioista. TTHVYO löytyy myös Twitter:ssä, SlideShare:ssa ja Instagram:ssa. Sosiaalisen median käytöllä pyritään nopeaan viestintään, julkaisuun ja tavoitettavuuteen. Sen käyttöä pyritään entisestään lisäämään ja monipuolistamaan.

Verkkosivujen, sähköpostilistojen ja sosiaalisen median ohella TTHVYO tiedottaa toiminnastaan säännöllisesti Työterveyslääkärilehdessä. Starttiseminaareissa ja muissa tilaisuuksissa esitellään TTHVYO:n toimintaa, tulevia koulutuksia ja opastetaan koulutustarjonnan hyödyntämiseen niin opiskelussa kuin ohjauksen tukenakin. Tilaisuuksissa jaetaan myös TTHVYO-flyereita.

Virtuaaliyliopiston toimintaa ja sitä koskevaa tutkimustyötä esitellään paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä konferensseissa, joista saadaan samalla merkittävää uutta tietoa oman toiminnan kehittämiseen.

Lausunto

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen professorit sekä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa koordinoiva Helsingin yliopisto esittävät varattavaksi työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen, sen kehittämiseen liittyvän virtuaaliyliopiston toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (Liite 2) vuonna 2019 tämän suunnitelman ja budjetin mukaiset varat. Edellä olevat asiat on käsitelty työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen koordinaatioryhmän kokouksessa 21.12.2018.

Helsingissä 21.12.2018

*Klaus Olkkola
Johtaja
Clinicum
Helsingin yliopisto*

*Kari Reijula
Professori
Clinicum, kansanterveystieteen osasto
Helsingin yliopisto*

*Kimmo Räsänen
Professori
Itä-Suomen yliopisto
Koordinaatioryhmän puheenjohtaja*

Liite 1 Koulutukset-yhteenvetotaulukko

Liite 2 Talousarvio vuodelle 2019

Jakelu/tiedoksi

STM Kristiina Mukala, Riitta Sauni

Yliopistojen työterveyshuollon professorit ja henkilöstö: virtuaaliyliopisto

Yliopistojen dekaanit Risto Renkonen, Pentti Huovinen, Tapio Visakorpi, Jussi Pihlajamäki, Anne Remes

Työterveyslaitos Jorma Mäkitalo, Eva Helaskoski, Päivi Loikkanen, Cherina Dolk, Marja Tuomainen

Asiantuntijalääkärit Riitta Työläjä STTK, Kari Haring SAK

Hanna-Maija Kause AKAVA

Kansaneläkelaitos Paula Melartin

STLY Minna Pihlajamäki, Mika Somer

Liite 1 Koulutukset

KURSSIT JA SEMINAARIT (*=uusi)	Järjestäjät	Ajankohta
Ajan hermolla -seminaarit	HY	4-5 krt
Aluetapaamiset/aluekoulutukset	I-SY, OY, TY	koko vuosi
Ammattitautitutkimuksiin ohjaaminen – Remittering till yrkessjukdomsundersökningar*	HY	syksy
Ammattitauti-työpaja	TY	kevät
Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä	HY	kevät-syksy
Epidemiologia	TaY	syksy
Konepajatyö	TaY	kevät
Kumppanuuskoulutus	I-SY	marraskuu
Liiketoimintaosaamista työterveyslääkäreille*	OY	syksy
Liikennelääketiede*	TY	kevät
Maantiiliikenteen työterveys ja ammattiautoilijan työkyky	HY	kevät
Miten valmistaudun toimintasuunnitelmapalaveriin?	OY	kevät-syksy
Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa	HY	syksy
Sisäilma jatkokurssi II – kliinisen tutkimuksen valossa	TY	syksy
Sisäilmaongelmien arviointi työterveyslääkärin työssä	HY	kevät
Starttiseminaarit	kaikki	kevät ja syksy
Taloustietoa työterveyslääkärille 1	TaY	kevät
Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellinen vaikuttavuus*	TaY	syksy
Terveystarkastukset uudella tavalla	HY	syksy
Toksikologiaa työterveyslääkäreille*	TY	kevät
Tutkimustaitokoulutus	HY, TaY	4-5 krt
Työllistymiskyvyn tukeminen	OY	kevät
Työlääketieteen seminaarit	OY	
Työpaikkaselvitys osana työpaikan riskienarviointitoimintaa	HY	kevät
Työpaikkaselvitys ja työterveystarkastus toimintälähtöisesti	OY	kevät
Työterveyshuoltoa ruotsiksi – Företagshälsovård på svenska	TY	syksy
Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma (tth-es)	HY, I-SY, TaY, TY	kevät ja syksy
Työterveyslääkärin lakipakki 1	TaY	syksy
Työterveyslääkärin lakipakki 2	TaY	kevät
Työturvallisuustyö lääkäriin näkökulmasta*	I-SY	syksy
Työterveysneuvottelu	I-SY	kevät
Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari	TY	20.-21.11.2019
Uni ja työ	HY	syksy
Vera Hjelt seminaarit x 2	TY	kevät ja syksy
Vieläkö käryää? Irti tupakasta vieroituksen nyky menetelmin*	HY	kevät
KOULUTTAJAKOULUTUS	Järjestäjät	Ajankohta
	kaikki	kevät

Kehity kouluttajana -jatkokurssi*		
Kouluttajalääkärin startti -kurssi	kaikki	koko ajan
Kouluttajalääkärin pedagogiset iltapäivät x 4	HY	kevät ja syksy
Kouluttajalääkärien lukuvuoden avajaiset	OY	11.9.2018
Opettajainhuone	I-SY	koko ajan

ITSEOPISKELU (*uusi kurssi)	Järjestäjät	Päivitys	Teor.tunnit
Ammattitaudit	TaY	2018	5
Ammattitaudit Top10*	TaY	2019	5
B-lausunto: Miksi ja mihin kirjoitan hyvän lausunnon?	HY	2018	-
E-lausunnot ja tapaturmat	HY	2018	5
Elintarviketyö	TaY	2018	5
Epidemiologia	TaY	2017	5
Epätavallinen työ ja työterveyshuolto	TaY	2018	5
Kemikaalien terveysriskien arviointi ja hallinta	HY	2019	-
Konepajatyö	TaY	2018	5
Kuinka voin auttaa? Vuorovaikutustaitoja työterveyslääkäreille	I-SY	2019	-
Kuljetusala- ja ajoterveyshuolto	HY	2019	-
Kuntoutus ja työkyvyn tuki työterveyshuollossa	HY	2019	-
Maatalousyrittäjien työterveyshuolto	I-SY	2017	5
Melu ja työ	HY	2019	-
Moniammatillisuus työterveyshuollossa - yhteistyöstä voimaa!*	I-SY	2019	5
Näin julkaisen tieteellisen artikkelin*	HY	2019	?
Näkökulmia työn, työlääkätieteen ja työterveyshuollon historiaan	I-SY	2019	5
Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa	HY	2019	5
Päihteet ja työterveyshuolto	TaY	2018	5
Taloustietoa työterveyslääkärille 1	TaY	2018	-
Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellinen vaikuttavuus	TaY	2019	-
Tapauspankki: ammatillinen kuntoutus	I-SY	2019	-
Tapauspankki: kliinisiä tapauksia	HY	2018	-
Terveystieteen työterveyshuolto*	OY	2019	-
Tieteellisen tutkimuksen perusteita	TaY	2018	-
Tunnista äänen terveysvaikutukset	HY	2019	-
Tupakoinnin lopettamisen tuki työterveyshuollossa	HY	2019	-
Työelämäntuntemus	I-SY	2017	5
Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet	TaY	2019	5
Työhön paluun tuki	TaY	2019	5
Työhönsopivuuslausunnot – milloin ”ei sopiva työhön”?*	OY	2019	5
Työkyvyn arviointi*	TaY	2019	5
Työnäkö	HY	2019	-
Työterveyshuolto tutuksi*	I-SY	2019	5
Työterveyslääkärin ammatillinen identiteetti	I-SY	2019	5

Työterveyslääkärin lakipakki 1	TaY	2018	-
Työterveyslääkärin lakipakki 2	TaY	2018	-
Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt*	I-SY	2019	5